

SUURTEN KAUPUNKISEUTUJEN JA KAUPUNKIEN TYÖVOIMATARPEET NYT JA LÄHITULEVAISUUDESSA

Esimerkkinä Tampere ja Tampereen seutu

Aluekehittämisen konsulttitoimisto MDI

Johtava asiantuntija, VTT Timo Aro

13.12.2022

MDI

Analyysin toteuttaminen

- Analyysin kohteena olivat **kuusi suurinta kaupunkia** (Helsinki, Espoo, Vantaa, Tampere, Turku ja Oulu) ja **niiden kaupunkiseudut** (Helsingin, Tampereen, Turun ja Oulun seudut)
- Tavoitteena oli selvittää **alueiden työvoimatarpeita sekä toteutuneen kehityksen että ennakoitun tulevan kehityksen osalta**. Lisäksi analyysin yhteyteen tehtiin **vieraskielisen väestön väestöennuste**
- Selvityksen **kriittisiksi toimialoiksi valittiin tilaajan toimesta kuusi TOL 2008-toimialaluokituksen toimialaa**: sosiaali- ja terveysala, koulutus (ja kasvatus), teollisuus, rakentaminen, majoitus- ja ravitsemus sekä ICT-toimialat
- Analyysin aineistona pääosin Tilastokeskuksen, KEVA:n ja MDI:n tietokannat

Suurten kaupunkiseutujen merkitys korostuu kaikessa

- Neljän suurimman kaupunkiseudun osuus koko maasta **keskeinen kaikilla keskeisillä tunnusluvuilla**
 - 47 % asukkaista
 - 52 % työpaikoista
 - 55 % BKT:sta
 - 55 % korkea-asteen tutkinnon suorittaneista
 - 79 % TKI-menoista
 - Jne.

Työvoiman tarjonta kasvoi vain suurilla kaupunkiseuduilla

- **Työpaikkojen määrä kasvoi kriittisillä toimialoilla (pl. teollisuus) noin +50 000 neljällä suurella kaupunki-seudulla toisin kuin muualla maassa (-14 000) vuosina 2010-2020**
- **Työvoiman tarjonta (20-24-vuotiaat) oli 272 000 hlöä työvoiman poistumaa (60-64-vuotiaat) suurempi neljällä kaupunkiseudulla vuosina 2008-2021. Muualla maassa työvoiman poistuma oli 405 000 henkilöä työvoiman tarjontaa suurempi**

Suuret kaupunkiseudut saivat muuttovoittoa kriittisiltä toimialoilta ja ulkomailta

3

- Neljä suurinta kaupunkiseutua saivat 103 500 henkilöä muuttovoittoa maan sisältä ja 92 400 henkilöä ulkomailta vuosina 2010-2020
- **Tampereen seutu sai kotimaasta muuttovoittoa 25 800 hlöä ja ulkomailta 7 850 henkilöä vuosina 2010-2020**
- **Neljän suuren kaupunkiseudun muuttovoitto kriittisen toimialojen työllisistä oli 20 000 henkilöä** vuosina 2010-2019, joista Helsingin seudun osuus oli noin 90 % ja Tampereen ja Turun seudun osuus alle 10 prosenttia

Valmistuneiden pitovoimassa on suuret alueelliset erot

- **Uudenmaan pitovoimasuhde korkea-asteen tutkinnon suorittaneista ylivoimaisesti korkein:** AMK-tutkinnoissa 84,7 % ja yliopistotutkinnoissa 82,9 % vuosi valmistumisen jälkeen
- **Pirkanmaalla pitovoimasuhde oli kohtalaisen hyvä:** AMK-tutkinnoissa 69,7 % (4.) ja yliopistotutkinnoissa 55,5 % (3.) vuosi valmistumisen jälkeen
- Ammatillisen toisen asteen tutkinnon suorittaneissa pitovoimasuhde Pirkanmaalla **78,9 %** (7. korkein 18 maakunnan joukossa) 1-4 vuotta valmistumisen jälkeen.

Väestö ja työvoiman tarjonta kasvavat suurilla kaupunki-seuduilla vuosina 2022-2040

5.

- Työvoiman tarjonta olisi **neljällä suurella kaupunkiseudulla arviolta noin +423 000 henkilöä työvoiman poistumaa suurempi** vuosina 2022-2040 eli keskimäärin +21 000 henkilöä vuodessa
- **Muulla maassa työvoiman poistuma olisi peräti 869 000 henkilöä työvoiman tarjontaa suurempi** vuoteen 2040 mennessä eli keskimäärin noin -45 800 henkilöä vuodessa
- **Tampereen seudulla työvoiman tarjonta olisi yhteensä 132 200 henkilöä työvoiman poistumaa suurempi vuosina 2022-2040**

Eläköitymispaine kasvaa etenkin julkisissa palveluissa seuraavan 10 vuoden aikana

- Kuudessa suuressa kaupungissa noin 84 000 kriittisillä toimialoilla työskentelevää eli noin **vii-dennes siirtyy eläkkeelle seuraavan 10 vuoden aikana**. Suurin eläköitymispaine koskee sote- sekä kasvatus- ja koulutuspalveluita.
- Kunta-alan vakuutetuista arviolta noin **kolman-nes siirtyy vanhuus-, työkyvyttömyys- tai osit-taiselle työkyvyttömyyseläkkeelle** vuoteen 2030 mennessä
- Tampereella tilanne samankaltainen kriittisten toimialojen ja kunta-alan vakuutettujen suhteen. **Suurista ammattiryhmistä eläköitymispaine suurin sairaala- ja laitospulaisilla, johdon sih-teereillä ja lastentarhaopettajilla**

Vieraskielisten määrä kasvaa etenkin pk-seudulla ja muissa suurissa kaupungeissa

- Koko maassa vieraskielisiä 8,3 % vuonna 2021 ja vieraskielisten väestöennusteen mukaan **16,3 % vuonna 2040**
- Vieraskielisten määrä kasvaisi kuudessa suurimassa kaupungissa väestöennusteen mukaan **noin +241 000 henkilöllä vuoteen 2040 mennessä**, josta pääkaupunkiseudun osuus olisi noin neljä viidesosaa.
- **Tampereella olisi ennusteen mukaan noin 41 700 vieraskielistä vuonna 2040 eli noin 20 000 vieras-kielistä enemmän kuin tällä hetkellä**
- Vieraskielisten merkitys kasvaa huomattavan paljon työvoimapotentialina koko maassa ja varsinkin suurilla kaupunkiseuduilla!

Työikäisen väestön kasvu perustuu jatkossa täysin vieraskieliseen väestöön

- **Kotimaista kieltä puhuvien määrä alenisi koko maassa noin 450 000 henkilöllä ja vieraskielisten määrä kasvaisi noin 490 000 henkilöllä vuoteen 2040 mennessä.**
- Kotimaista kieltä puhuvien määrä on alentunut vuodesta 2015 alkaen ja kotimaista kieltä puhuvien työikäisten määrä jo vuodesta 2008 alkaen
- Neljällä suurella kaupunkiseudulla työikäinen väestö kasvaisi muusta maasta poiketen vuoteen 2040 saakka, mutta kasvu perustuisi täysin vieraskieliseen väestöön
- **Tampereen seudulla kotimaisiin kieliryhmiin kuuluvien työikäisten määrä vähenisi -4 200 henkilöllä (-1,8 %) ja vieraskielisten työikäisten määrä kasvaisi +18 000 (90 %) henkilöllä vuoteen 2040 mennessä**

Summa Summarum

Tampereen seudun näkökulmasta

- Työvoiman tarjonta ylittää merkittävästi työvoiman poistuman 2030-luvun puoliväliin saakka
 - Muuttovoitot maan sisältä ja ulkomailta parantavat alueen suhteellista asemaa
 - Huoltosuhteet säilyvät kilpailukykyisenä ja ero muuhun maahan verrattuna kasvaa
 - Hyvä pitovoimasuhde valmistuneista eri koulutusasteilta
- Alueiden välinen kilpailu kiihtyy ja kiristyy niukkenevista inhimillisen pääoman resursseista
 - Tampereen ja pääkaupunkiseudun kilpailuasetelma ylikorostuu
 - Kansainvälisten osaajien ja vieraskielisten työikäisten vetovoimalla yhä suurempi merkitys osaaja- ja työvoimapulassa
 - HR-osaaminen ja maine kuva kriittisiä menestystekijöitä: korostuu sote-, vaka- ja koulutussektorin työpaikoissa

